

Godkendt januar 2023

Fælles fagligt grundlag for sprog og læsning i dagtilbud og skoler

---

Forord

I nærværende findes Frederikssund Kommunes fælles faglige grundlag for arbejdet med sprog og læsning på tværs af kommunens dagtilbud og skoler. Det fælles faglige grundlag for sprog og læsning bidrager til at realisere Frederikssund Kommunes Børne- og ungepolitik, og skal bidrage til at sikre en sammenhængende og helhedsorienteret indsats omkring udviklingen af sprog og læsning i dagtilbud og på skoler. På den måde skal dette dokument også være en rød tråd der binder dagtilbud og skole sammen og sikrer gode overgange for alle børn og unge i Frederikssund Kommune.

Det fælles faglige grundlag for sprog og læsning i dagtilbud og skoler har afsæt i henholdsvis Dagtilbudslovens og Folkeskolelovens værdier og formål og medvirker til at sikre sammenhæng og ensartet tilgang, pædagogik og faglighed i børnenes liv og i overgangene mellem dagtilbud og skole.

Dokumentet omfatter både det generelle arbejde med alle børns udvikling af sprog og skriftsprog, de forbyggende indsatser og de målrettede indsatser overfor børn og unge med særlige behov.

Det fælles faglige grundlag for sprog og læsning bygger på Børne- og ungepolitikens børnesyn: **"Alle børn og unge er selvstændige individer med egne meninger, værdier og handlemåder, som skal inddrages og respekteres af alle voksne omkring dem."**

Derfor skal alle børn og unge mødes og inddrages med lydhørhed i øjenhøjde i arbejdet med sprog og læsning. Alle børn gør det bedste de kan og har brug for at blive mødt forskelligt og med forskellige tilgange.

Det fælles faglige grundlag opstiller de overordnede rammer for arbejdet med sprog- og læseudvikling, og udmøntes lokalt via konkrete indsatser. Således omsættes den til praksis af de fagprofessionelle ude i de enkelte børnehuse og på de enkelte skoler i tæt samarbejde med barnet /den unge og forældrene. Desuden understøtter kommunens sprogpædagoger og læsevejledere det lokale arbejde.

Indholdsfortegnelse

Forord	2
Formål.....	4
Sprog og læsning for alle	6
Alle er en del af fællesskabet	7
Evaluerings og anvendelse data	8

Formål

Formålet med Frederikssund Kommunes fælles faglige grundlag for sprog og læsning er at sikre en sammenhængende og helhedsorienteret indsats omkring børn og unges sprog- og læseudvikling. Det fælles faglige grundlag skal bidrage til at styrke alle børn og unges sprog- og skriftsprogskompetencer, så de bliver livsduelige borgere med deltagelsesmuligheder i det demokratiske samfund, der med øget digitalisering kræver mestring af sprog og skriftsprog.

Det fælles faglige grundlag for sprog og læsning har som formål at give alle kommunens børn og unge det bedst mulige afsæt for at lære, udvikle og anvende sprog og skriftsprog for at kunne kommunikere uanset baggrund eller etnicitet.

Kommunikation er en afgørende faktor i børn og unges personlige udvikling og samspil med omverden og har afgørende betydning for dannelse og uddannelse i hele livet. Derfor skal det fælles faglige grundlag for sprog og læsning bidrage til at sikre, at børn og unge får de bedste betingelser for at udvikle sig ved at møde dem med udviklende og inspirerende læringsmiljøer, der via talesprog og skriftsprog understøtter deres kommunikative interaktioner.

Det fælles faglige grundlag for sprog og læsning skal skabe grobund for at sikre, at læringsmiljøerne tager udgangspunkt i en eksperimenterende og legende tilgang til sprog og skriftsprog. Der skal i Frederikssund Kommune være en undersøgende læringstilgang, hvor implementering af teknologiforståelse og maker-tilgang til læring skaber medinddragelse, ejerskab og nysgerrighed blandt børn og unge, som giver lyst til læring.

Eksempel fra skolen: sprog i virkeligheden

De voksne er inspirerende rollemodeller, der vægter nærvær og kvalitet i dialogen med børn og unge.

I 8. klasse arbejdes der med et forløb om de danske partier, og som et kreativt element udarbejder de enkelte grupper en række politiske slogans, som skal hænges op til inspiration og for at tiltrække stemmer ved skolevalget.

Sprog og læsning for alle

Alle børn har ret til at blive så dygtige de kan til kommunikere og anvende sprog og skriftsprog.

I dagtilbud og skole inspireres og motiveres børn og unge til at indgå i kommunikationen for derigennem at udvikle de sproglige og skriftsproglige kompetencer.

Sprog er en forudsætning for at kommunikere med andre og sprog indgår i alle formelle og uformelle læringsmiljøer, hvor børn og unge udvikler sig i fællesskaber med voksne og hinanden.

Skriftsproglige kompetencer kan også beskrives som literacy-kompetencer og defineres som kompetencer til at afkode, forstå og anvende tegn i kommunikationen mellem mennesker.

Gennem leg og læring med sprog får børnene en naturlig tilgang til at udvikle deres sprogforståelse samt deres verbale og skriftlige sprog.

I dagtilbud møder børn, eksempelvis gennem højtlesning, sange, rim/remser og interaktion mellem børn og voksne, skriftsproget og udvikler tidlige literacy-kompetencer.

I skolen undervises børn og unge i læsning og skrivning med udgangspunkt i forskningsbaseret viden. I skolen er læsning og skrivning både et mål i sig selv og et middel til læring. Mestring af skriftsproget er en forudsætning for at kunne tilegne sig viden gennem hele livet og for at kunne agere i den teknologiske verden med analoge og digitale tekster.

Flersprogede børn og unge støttes i at udvikle sproglige kompetencer både på modersmål og dansk.

Der arbejdes systematisk ved overgange, så forældrenes og de professionelle viden kommer barnet til gode og sikrer glidende overgange, når børn eksempelvis skal forlade dagtilbuddet for at starte skole.

Eksempel fra skolen: Dialogisk læsning

Sprog udvikles i samspil og primært i de nære relationer. I børnehuse har vi fokus på de gode samtaler både mellem børn og voksne samt børnene imellem. Vi tager udgangspunkt i børnenes naturlige nysgerrighed og interesser og understøtter børnene i at deltage aktivt i samtalen. De voksne er sproglige rollemønstre, der skaber de sproglige rammer, børnene kan udvikle sig i.

Alle er en del af fællesskabet

Alle børn og unge udvikler deres sprog- og literacy-kompetencer i læringsmiljøer i dagtilbud og skoler præget af høj faglighed.

Børn og unge mødes af læringsaktiviteter, der sigter på ligeværdig og aktiv deltagelse i faglige og sociale læringsfællesskaber. Nogle børn har behov for særligt tilrettelagte læringsfællesskaber og passende udfordringer med baggrund i evidensbaserede metoder. Der er fokus på den enkeltes ressourcer og potentialer for sproglig- og skriftsproglig læring.

Børn og unge med forsinket tale-, sprog- og skriftsproglig udvikling udredes i samarbejde med forældrene så tidligt som muligt, og følges tæt med forebyggende og målrettede indsatser. I dagtilbud og skoler inddrages fagprofessionelle med specialiseret viden om sprog og skriftsprog for børn og unge med særlige behov. Børn og unge med særlige behov mødes med tidlige og forskningsbaserede indsatser. I dagtilbud iværksættes forstærket stimulering og undervisning, og i skole iværksættes eksempelvis ordblindevenlige læringsmiljøer med særligt tilrettelagte indsatser, der tager afsæt i barnets/den unges nærmeste udviklingszone.

Børn og unge med særligt gode forudsætninger for at lære får mulighed for at mødes og udvikle sig med ligeværdige i særligt tilrettelagte læringsfællesskaber.

I den fælles kommunale handleplan findes en oversigt over de konkrete indsatser.

Eksempel fra skolen: Logopædindsats

I Frederikssund Kommunes Pædagogisk Psykologisk Rådgivning har vi logopæder ansat. Logopæden kan sammen med barnets netværk afdække eventuelle sproglige vanskeligheder og sætte en passende indsats i værk. Indsatsen sættes i værk så tæt på barnets hverdag som muligt med udgangspunkt i det enkelte barns behov. Barnets netværk spiller en vigtig rolle og inddrages altid i indsatsen omkring barnet.

Eksempel fra skolen: Ordblindecafé

Her kan ordblinde elever mødes på tværs af klasserne. Cafeen bidrager til at der skabes relationer til andre, der har de samme vanskeligheder som én selv og styrker bevidstheden om ordblindhed. Cafeen medvirker til at ordblinde elever får øje på mulighederne eksempelvis i brugen af LST (læse- og skriveteknologi).

Evaluering og anvendelse data

I Frederikssund Kommune arbejdes der systematisk med evaluering. Evaluering bidrager dels til at sikre kvaliteten i dagtilbud og skoler og dels til at monitorere det enkelte barns eller unges læringsudbytte.

I dagtilbud sprogvurderes alle børn, så de professionelle i dagtilbud og barnets forældre i fællesskab har de bedste forudsætninger for at understøtte barnets sproglige udvikling. Undersøgelser viser, at kommuner, der systematisk anvender og følger op på sprogvurderinger, har færrest børn med talesproglige udfordringer.

I skolen følges børnenes/de unges sproglige og skriftsproglige udvikling systematisk med lokale og nationale screeninger og test. Hvis forældre eller de fagprofessionelle har mistanke om vanskeligheder afdækkes barnet eller den unge, så særligt tilrettelagte læringstiltag kan sættes i værk.

De fagprofessionelle anvender systematisk data fra evalueringen af børn og unges læringsudbytte i sprog og skriftsprog til planlægningen af nye læringsaktiviteter.

Eksempel fra dagtilbud: Sprogpædagoger i arbejde

Alle børnehuse har en til to sprogpædagoger. Sprogpædagogen har via kursus og temadage særlig viden om sprogtilegnelse og sprog- og læseudviklende aktiviteter. Sprogpædagogen optræder som inspirator og vejleder for børnehusets ledelse, sine kolleger og forældre.

Sekretariat for Børn og
Skole
Torvet 2
3600 Frederikssund
